

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. D. N. Benedicti XIV. Declaratio Super Matrimoniis Inter Protestantes Et Catholicos

Benedikt <XIV., Papst>

Coloniæ, 1746

VD18 1439684X-001

6. Ab eodem Prælato ex Libris Decretorum collectæ ad Causam
conferentes Resolutiones tredecim S. Cong. Conc.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40802

„vel explicando Decreti sui sensum, vel novum
„Decretum statuendo.“

Et ita &c. Sub censura &c.

C. A. Archiep. Philippen. S. C. C.
Secret.

E.

RESOLUTIONES

SACRÆ CONGREGATIONIS,

Quæ conferre videntur ad Decisionem
Causæ

Ipren. Visitationis Sacr. Liminum.

ANTUERPIEN. Licet per Decretum Sacri
Concilii Tridentini Sess. 24. cap. 1. cavea-
tur, quod Matrimonium aliter, quàm præ-
sente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi,
seu Ordinarii licentia, & duobus, vel tribus Testi-
bus contractum sit irritum, & nullum, impositâ
etiam pœnâ iis, qui hujusmodi contractui inter-
fuerint, quodque per Bullam fel. rec. Pii IV. ordi-
natum sit, omnia Decreta Concilii ad reformatio-
nem, ac jus positivum spectantia à Kalendis Maii
tunc proximè præteriti omnes obligare cæpisse, ne-
que post eam diem excusationem cujusque admit-
tendam; tamen, dum ex facto proponeretur, Mar-
tinum de Rivera natione Hispanum, dum in Civi-
tate Condonen. Regni Angliæ negotiandi causâ
uno, aut altero mense solùm egisset, tertia mensis
Augusti anno 1572. in præsentia cujusdam Nota-
rii publici, & cujusdam Alphonsi Basurtii in quo-
dam

dam Cænaculo cum quadam Hestere de Sabitoris etiam Catholica, & quæ à duobus tantùm mensibus citra ex Civitate Antuerpiensi in Angliam venerat, protulisse, & scripsisse, vel subsignasse verba sequentia -- *Ego Martinus de Rivera accipio Hesterem de Sabitoris pro mea sponsa, & uxore ex hoc die in antea pro tota vita mea, eoque sine ei do meam veram fidem; & dictam Hesterem similia reciproca verba ad prædictum Martinum directa protulisse, scripsisse, vel subsignasse, hoc addito, quod inter ipsos Contrahentes id actum fuisset, ut, data opportunitate, in Hispaniam, aut in inferiores Regiones Catholicæ Majestati subjectas trajicerentur, ibique solemniter in Sanctæ Matris Ecclesiæ facie Matrimonium contraherent.*

Dubitatum est, an ne prædictum Decretum Concilii Tridentini ad prædictos Contrahentes, non obstante, quod paulò ante in Regnum Angliæ heretica pravitate infectum, ubi Parochorum non est copia, divertissent, porrigi, & extendi debeat, eosque ad sic contrahendum inhabiles reddiderit.

Sacra Congregatio censuit, non extendi, si in illa Ecclesia, in cujus Parochia tunc habitabant Contrahentes, nondum eo tempore, quo sic contraxerunt, erat, ut palam dicitur, publicatum Decretum Concilii sess. 24. de Ref. Matrim. cap. 1. --, ut in lib. 1. Decr. pag. 74.

POLONIÆ, discussio Dubio, -- An, quando mulier Catholica cum Hæretico, vel è contra Matrimonium, præsentem Ministro Hæretico, contrahat in loco, in quo dubitatur, an Sacrum Concilium Tridentinum fuerit publicatum, debeat coram Parocho Catholico iterum contrahere, -- Sacra Congregatio sub
diem

diem 13. Novembris 1638. ita respondit -- *Si non constet de publicatione Sacri Concilii Tridentini in Parochia Contrahentium, non esse invalida Matrimonia coram Ministro haretico contracta: Si verò constet de publicatione Sacri Concilii in Parochia saltem ex illius observantia per aliquod tempus, tamquam Decreti Sacri Concilii, ad validitatem Matrimonii requiri, ut coram Parocho Catholico iterum contrahant, -- ut in lib. 16. Decr. pag. 117.*

INDIARUM ORIENTALIUM MATRIMONII. In Scripturis, & informationibus à Sacra Congregatione S. Officii ad hanc Sacram Congregationem præ infrascriptorum Dubiorum resolutione remissis continetur, quod in Serra de Malavari Indiarum Orientalium ab exordio Schismatis aliqui Catholici conjungebantur in Matrimonium à Parochis invalidè ordinatis ab Archidiacono intruso: alii à Presbyteris Catholicis in Parochos institutis ab eodem Archidiacono: alii à Presbyteris factis Schismaticis, & in Parochos à populo electis: alii absque interventu ullius Parochi ob timorem Regum Paganorum, & in aliquibus Matrimoniis dictus Archidiaconus dispensavit super impedimentis dirimentibus. Istis positis, quæritur. --

I. *An Matrimonia in predictis casibus contracta sint valida.*

II. *An in Serra Matrimonia clandestina sint invalida.*

III. *An, supposita hujusmodi Matrimoniorum invaliditate & impossibilitate Conjuges separandi, vel eos denuò publicè contrahere faciendi, potuerit Episcopus concedere, & publicare se concessisse Parochis*

eos denuo privatim in Ecclesia coram duobus, aut tribus Testibus absque alia publicatione conjungendi.

Die 30. Martii 1669. Sacra Congregatio respondit -- Ad I. si Decretum ejusdem Concilii cap. 1. sess. 24. de ref. Matr. in iis Regionibus non fuit publicatum in Parochiis intelligibili idiomate, seu nunquam receptum, & in usu positum, vel ipsius memoria prorsus perierit, valida esse infra scripta Matrimonia, nempe contracta coram Parochis ordinatis, seu institutis ab Archidiacono intruso. Secundo contracta coram Sacerdotibus Catholicis, & institutis Parochis ab eodem intruso. Tertio contracta coram aliis Sacerdotibus factis Schismaticis. Quarto contracta coram Parochis à Populo electis. Quinto tandem contracta absque ullius Parochi presentia. Si verò Decretum illud Sacri Concilii fuit prefato modo in Parochiis publicatum, & receptum, adsitque memoria, quod de tempore ante Schisma erant in usu, & coram legitimo Parocho, vel Missionario Apostolico, & Testibus juxta formam Concilii contrahebantur Matrimonia, in hoc casu esse distinguendum, vel Parochi legitimi, aut Missionarii aderant in ea Regione, & accessus ad eos erat tutus, & facilis, vel non aderant, nec, si aderant, accessus ad eos erat tutus facilis, si primum, omnia prefata Matrimonia, cum potuerint fieri coram Parocho legitimo, vel Missionario, & non fuerunt sic facta, esse invalida, & revalidanda: si secundum, juxta alias decisum ab eadem S. Congregatione, stante impossibilitate habendi legitimum Parochum, vel Missionarium, esse valida, si coram Testibus saltem facta sunt. Contracta autem cum impedimentis dirimentibus dispensatis ab In-

truso

truso esse invalida, nec posse dissimulari, & propterea, obtenta dispensatione à Sanctissimo, vel ab alio facultatem à Sanctissimo habente, esse revalidanda. Ad II. ut supra, si nimirum præcitatum Decretum Sacri Concilii fuit in Parochiis intelligibili lingua publicatum, clandestina esse invalida, si non ita publicatum, esse valida. Præsumendum autem esse, quod fuerit hoc modo publicatum, si de tempore, vel presenti, vel præterito extet memoria, quod Matrimonia contrahi solebant coram Parocho, aut Missionario, & Testibus tanquam ex præscripto ejusdem Sacri Concilii. Ad III. modum illum revalidandi secretò coram Parocho, aut Missionario, & Testibus sine nova publicatione esse legitimum, & prudentem, ideoque in similibus casibus clandestinorum usum tenendum, - ut in lib. 26. Decret. pag. 198. & 199.

RUREMUNDEN MATRIMONII. Catholicus cum Hæretica, quæ hæresim abjurare promiserat, Matrimonium coram Magistratu sæculari in loco, ubi Concilium Tridentinum est receptum, & Parochus commodè haberi, & adiri poterat, contraxit, & postea consummavit; verum quia mulier non solùm ad hæresim abjurandam adduci non potuit, sed etiam alteri viro nupsit. Orator ad Partes viventes sub obedientia S. Sedis se recepit, & cum alia muliere contrahere desiderat, sed quoniam Ordinarius recusat permittere absque S. Congregationis declaratione; Orator supplicat decerni

An prædictum Matrimonium contractum ab ipso cum dicta Hæretica modo, ut præfertur, fuerit nullum.

S. C.

S. C. die 2. Maji 1676., rescripsit, *secundum ea, quæ proponuntur, dictum Matrimonium fuisse nullum, ut in lib. 29. Decr. pag. 241.*

GEDANEN MATRIMONII. A Sanctissimo D. Nostro remissus fuit pro voto supplex libellus sequentis tenoris - Beatissime Pater - Officialis Gedanen defert hunc casum de consensu Partium prout de jure decidendum. Fuit contractum Matrimonium inter Eliam Constantium Schodier Catholicum, & Elisabetham Mulierem hæreticam, non tamen coram Parocho Catholico, licet ibi fuerit publicatum Sacrum Concilium Tridentinum, supplicat itaque committi declarationem Sacræ Congregationi Concilii Tridentini, ut Partes possint sibi consulere.

An Matrimonium hujusmodi fuerit nullum.

Sac. Congregatio die 8. Maji 1677. distulit resolutionem, quousque distinctiùs informetur, ut in *lib. 29. Decr. pag. 415. terg.*

GEDANEN. MATRIMONII. Proposito per libellum à Sanctissimo remissum Dubio infra scripto 8. Maji proximè præteriti, dilata fuit Resolutio, ut Proponens magis distinctè informaret. Nunc igitur addit, quod in loco Matrimonii Concilium fuit publicatum, ibidemque adest Parochus Catholicus: iterum igitur instat decerni.

An Matrimonium inter Catholicum, & Hæreticam contractum, non tamen coram eorum Parocho Catholico, fuerit nullum.

Sacra Congregatio die 4. Septembris 1677. respondit - *Affirmativè Matrimonium fuisse nullum, ut in lib. 29. Decr. pag. 501.*

HOLLANDIÆ MATRIMONIORUM. Quidam ex Missionariis significavit D. Internuntio Belgii, complurium Catholicorum conscientias scrupulis agitari circa validitatem Matrimoniorum, quæ inter Catholicos, & Hæreticos coram Magistratu hæretico contracta sunt. Censebant prius Missionarii, Matrimonia hujusmodi nulla esse, tum quia Sac. Concilium in dictis Provinciis publicatum, ac receptum fuit, tum quia hæc Sac. Congregatio anno 1603. à D. Nuntio Apostolico consulta respondit, Ipsorum etiam Hæreticorum Matrimonia absque forma Concilii quamvis coram Ministro hæretico, vel Magistratu loci contracta nulla, atque irrita esse: consueverant itaque Missionarii Catholicos de nullitate monere, eorumque conscientias urgere ad validandum Matrimonium ritu Catholico, cum separari non possent.

Ab hac autem praxi modò cessatur, quia Vicarius Apostolicus prohibuit per hæc verba - Prohibemus etiam sub pœna suspensionis ab Officio Missionis omnibus Missionariis, ne quis Personas, quarum altera est A catholica, nobis inconsultis, & sine nostro speciali consensu præsumat conjungere.

Imo in aliquot casibus pro licentia requisitus, respondit, ut Puella cum A catholico Matrimonium initura ritu Catholico jungatur, non expedit tum ob Sacramenti Sanctimoniam, quæ violatur, dum A catholico administratur; Tum ut Catholica conjux aliqua pœna afficiatur, quod non in Domino nupserit; Poterit tamen cum A catholico conjugaliter vivere, quia conjunctio coram Magistratu facta est civile Matrimonium, quod

quod

quod liberat à fornicatione, quamvis non sit Sacramentum, quod usum conjugis cælesti gratia perfundit: porrò Puella illa à Sacramento Eucharistiæ suspendenda est, junctâ tamen pœnitentiâ, ut sapius veniat ad Sacramentum, pœnitentiis, sanctis adhortationibus, & piis operibus in Dei servitio confirmanda.

Vicarius autem à D. Internuntio requisitus opinionis suæ fundamenta assignat, quod Hollandi ab hominibus non reputantur spurii, sed illorum Cætus, Reipublicæ, & Civitates, ac si alter conjugum Fidem Catholicam amplectatur, adhuc Matrimonium constat non obstare publicationem Conc., quia dici potest publicatum in illis provinciis, non tamen in illa Republica, quæ hodie non est eadem, quæ tunc temporis erat, neque quoad gubernium, neque quoad Habitatores, neque quoad Religionem, ideoque non obstare decretum S. Congregationis, quia si congruebat illi tempori, quo nondum desperata erat Reversio ad Hispanos, non congruit huic tempori, quo Hollandi non sunt amplius subditi, & Respublica immutata est.

His stantibus, D. Internuntius à Missionario requisitus per Secretariam Status supplicat ab hac S. Congregatione declarari.

An in Provinciis Belgii confœderatis valeant Matrimonia Catholicorum cum Heterodoxis contracta coram Magistratu Heretico non obstante Decreto Concilii de solemnitatibus Matrimonii in illis Provinciis publicato, & recepto.

S. C. die 23. Augusti 1681. rescripsit - *ad mentem cum Sanctissimo, scilicet, si esset respondendum*

dum Dubio, esset respondendum negativè, ut in lib. 31. Decr. pag. 459.

BOSCODUCEN. MATRIMONIORUM. Vicarius Apostolicus enarrat fuisse ab Hæreticis editam legem, qua cavetur, nulla esse Matrimonia, quæ coram Magistratu, aut Ministro Hæretico celebrata non fuerint, unde dubitat, an in casu, quo quis ex Conjugibus, qui Matrimonium juxta legem præfatam iniverunt, convertantur ad Fidem, teneatur renovare consensum coram proprio Parocho, maxime cum pluries necesse sit conversionem occultare, & quia qui prætenderet nullitatem primi contractus, gravi pœnâ afficeretur, tamquam violator d. legis, neque hæreticus conjux permetteret novum consensum præstari, supplicat Sanctissimo Domino Nostro, quatenus declarare dignetur, licere conversis continuare in Matrimonio contracto coram Ministro hæretico etiam sine novo consensu, quoties iste commodè præstari non possit.

Cum autem Sacra Congregatio S. Officii hujusmodi Dubiorum decisionem ad hanc Sacram Congregationem remiserit, Eminentissimi PP. respondere non gravabuntur.

I. *An; si quis, dum erat hereticus, Matrimonium contraxit coram Magistratu, vel Ministro heretico, & postea convertatur ad Fidem Catholicam, requiratur ad validitatem hujusmodi Matrimonii novus consensus utriusque Conjugis, vel conversi tantum?*

II. *An, quatenus hujusmodi novus consensus præstari commodè nequeat, nihilominus indulgendum sit, ut in hujusmodi Matrimonio possit conversus licitè perseverare.*

Sacra

Sacra Congregatio die 13. Febr. 1683. rescripsit - *Ad mentem. Mens est, quod servetur id, quod fuit observatum in simili casu à Sacra Congregatione Concilii in una Hollandia Matrimoniorum 23. Augusti 1681., -- ut in lib. 33. Decr. pag. 52.*

DUBIUM VALIDITATIS MATRIMONIORUM INTER CATHOLICOS, ET HÆRETICOS. In Diœcesi Antverpiensi pro majori parte sita sub Domino Hollandiæ inita Matrimonia coram Magistratibus Secularibus revocantur in dubium, tanquam non servatâ formâ Concilii Tridentini, licet ibidem publicata sub Imperio tamen Hispaniæ ad tollenda clandestina, quæ fieri consueverant. Modo sub dominio A Catholicorum, nullis existentibus solemnibus, contrahuntur coram Schabinis, & Reformatis, quæ valida tuetur Episcopus Canturiensis nuper in Hollandia Vicarius Apostolicus, ea ductus ratione, quia forma præscripta sit tantum in Locis Catholicis, hujusmodi sit praxis apud Germanos, & Pœnitentiaros Romæ similia Matrimonia non reprobantes, cum autem in hac Diœcesi pro invalidis constanti consuetudine habeantur, instat moder-nus Episcopus pro declaratione.

An hujusmodi Matrimonia, non servatâ formâ Concilii, sint valida.

Sacra Congregatio die 14. Januarii 1690. respondit - *Ad Dominum Secretarium juxta mentem cum Agente Episcopi Antverpiensis, -- quæ tamen non fuit explicata - ut in lib. 40. Decr. pag. 47.*

RUREMUNDEN. MATRIMONIORUM.
Relato

Relato die prima Martii præteriti statu Ecclesiæ Ruremundensis, Episcopus inter cetera exposuit.

In quibusdam Partibus hujus Diœcesis Hæreticis subjectis, iidem obligant omnes nubere coram Magistratibus sub pœna nullitatis, & prohibitum est sub gravi pœna, ne renovent suos consensus coram Sacerdote, imo plurimi utriusque sexus vadunt habitatum sub Hæreticis, & postquam ibi sunt conjuncti, revertuntur ad antiquam residentiam, nec volunt (præsertim si mariti sunt hæretici) renovare consensus coram Parocho, quapropter ad tollendas angustias Confessariis, quando pars Catholica venit ad Confessionem, supplicat responderi - *An similes possent sic relinqui, & tamen à suis absolvi peccatis.*

Hujusmodi Dubio proposito, Sacra Congregatio cognitionem remisit ad Sacram Congregationem S. Officii, quæ & ipsa satius duxit idem Dubium de novo remittere ad hanc Sacram Congregationem Concilii sub die 4. Junii proxime præteriti, quare dignentur EE. VV. benigniter respondere.

S. C. Conc. die 19. Julii 1692. hujusmodi causæ cognitionem remisit ad Sacram Congregationem S. Officii, -- *ut in lib. 42. Dec. pag. 428. terg.* Factis autem diligentis, nihil in Regestis S. Inquisitionis potuit reperiri, quod oculis EE. VV. subjiceretur.

GANDAVEN. V. SS. LIM. Exponente inter cetera Ep. - Licet pauci Subditi Diœcesis sint Hæretici, multi tamen à triennio, & ultra tempore præsidii hyemalis copiarum Principum Confœderatorum confluunt, quorum plurimis adhærent

filia Diœcesanæ sub specie prætensi Matrimonii contracti coram Ministris A catholicis. Consulto Theologo Lovaniensem, qui resolvit, huiusmodi Matrimonia non posse sustineri, nec licita esse, sed cum his belli temporibus impossibile sit abusus hosce repellere, maximè quia Consilium Flandriæ causas omnes etiam Ecclesiasticas ad se trahit, hinc supplicat edoceri, *An, & quomodo in hos abusus se gerere debeat*, Sacra Congregatio die 3. Martii 1696. respondit - *Ad III. Matrimonia esse nulla*, -- ut in *lib. 46. pag. 138. & seqq.*

VENETIARUM. R. P. Patriarcha Venetus supplicat pro decisione casus infra scripti -- Titius Italus, & Catholicus, contractis Amstelodami Sponsalibus cum Berta pariter Catholica, temerè ductus ad Ecclesiam Hæreticorum Matrimonio se junxit cum eadem Berta coram Ministro A catholico, & testibus, illudque successivè consummavit. Non multò post mercaturæ causâ in Hispaniam profectus, & illinc Amstelodamum reversus invenit Bertam alteri se in Matrimonium copulasse. Licet autem plene edoctus fuisset, in ea regione in hisce casibus optionem dari marito, vel repetendi, vel deserendi uxorem, statuit tamen eam deserere. Quare, Bertâ derelictâ, navigans in Græciam aliam Puellam in uxorem duxit, ex qua filios suscepit. Modò Titius factus dubiæ fidei circa validitatem primi, vel secundi Matrimonii supplex exposcit Sapientissimum EE. VV. oraculum super infra scriptis nempe.

I. *An primum Matrimonium contractum cum Berta coram Ministro A catholico fuerit validum necne.*

II. *An*

II. *An secundum Matrimonium cum Puella Graeca sustineatur?*

Sacra Congregatio die 1. Decembris 1696. respondit, -- *Primum Matrimonium esse nullum; Secundum esse validum, nisi aliud obstiterit, -- ut in lib. 46. Decr. pag. 481.*

HOLLANDIÆ MATRIMONII. Decem ab hinc annis Vir quidam Boisalair nuncupatus origine Gallus, dum stipendia merebatur apud Bataavorum turmas in Provinciis Hollandiæ, Matrimonium contraxit cum quadam Puella cognomento Sckoltis, nata ex Patre Luterano, & Matre Catholica, quæ moram trahebat in Pago de Rysvich prope Haggam. Matrimonium id præcesserunt proclamata solemnità juxta morem earum Regionum in Æde A Catholicorum Reformatorum cum interstitio septem hebdomadarum, quibus elapsis, præfati Sponsi conjuncti fuerunt à ministro hæretico. In statu conjugali vixerunt iidem Sponsi quinque, & amplius annis, procreando etiam prolem jam defunctam, donec dictus Boisalair captivus in bello factus, in Gallias ductus fuit, ubi sub Regis stipendiis merere perrexit. Hoc interim plures literas amore, & æstimatione refertas suæ Conjugi dedit, sed abhinc circiter biennio, cum reperiretur in Stativis Civitatis Yprarum in Belgio, captus amore cujusdam Puellæ ex Custode Carcerum natæ, cum ea aliud iniiit Conjugium, & prolem suscepit, deferendo suprascriptam primam Conjugem, quæ ad animum id revocans sese contulit Ypras, querelas suas deferendo apud Episcopum D. Civitatis, & Magistratum loci pro repetitione sui Viri. Episcopus antedictus dicitur in eo sensu esse quod

primum Matrimonium sit nullum ex defectu præ-
 sentia Sacerdotis Catholici: Hinc exoptans Pa-
 stor Hagæ edoceri, an in casu, quo primum Ma-
 trimonium declaretur nullum ab Episcopo Ypren.,
 possit Mulier iterum cum alio nubere, exhibuit
 Abbati Passioneo thema facti supra recensiti, ab
 eoque transmissi ad Secretariam Status Sanctissimi
 Domini Nostri, à qua ad Supremum Tribunal
 S. Officii, & ab eo tandem ad hanc S. C. pro reso-
 lutione remissum fuit. Pleraque excitat motiva
 idem Pastor super primo Matrimonio præmissio.
 Quod nimirum fuerit illud solemnizatum præter
 morem, cum lapsu scilicet septem hebdomadarum
 ad proclamata facienda, cum dumtaxat quinde-
 cim dies intercedere soleant; quod Conjuges uti
 subjecti illis statibus Generalibus contraxerint co-
 ram persona publica, & in publico loco; Quod
 vixerint pluribus annis uti Conjuges, suscepta
 prole: Quod, ubi unus contrahentium est Ca-
 tholicus, alter verò hæreticus, regulariter con-
 junctio non fiat coram Parocho Catholico, sed
 solummodo coram Magistratu, sive alio Ministro,
 hocque non obstante habeatur inibi contractus
 validus, juxta assertam decisionem olim factam à
 S. C. Inquisitionis tempore Castoriensis; Quod
 aliter peccaretur adversus Patrias leges dictantes
 primum Matrimonium esse validum; quod tan-
 dem ejusmodi Matrimonium ita sequutum, etiam
 improbatum, nunquam tamen controversum,
 seu rejectum extitit à Pastore Catholico. Præfatus
 Abbas Passioneus propendere videtur insubstenti-
 a opinionis Episcopi Ypren. quam nonnisi cum
 alteratione Patriarum legum locum sibi vindicare
 posse

posse asseverat. Quibus sanè perpensis, quæritur ab
EE. VV. declarari.

*An primum Matrimonium contractum inter præ-
fatum Virum Boislair & Puellam Scholtis sit validum
in casu &c.*

Die 15. Novembris 1710. Sacra Congregatio
distulit propositionem, & Causa non apparet am-
plius proposita.

COLONIEN. Maria Anna de Horst Patria Ju-
liacensis, & de Diœcesi Coloniensi, viginti circiter
ab hinc annis cum esset in ætate annorum quatuor-
decim, Matrimonium contraxit Parentibus invitis,
cum Boleslao Schuerin Hæretico Pomerano Neo-
magi in Hollandia coram Ministro Hæretico, licet
Parochus Catholicus adiri, & commodè haberi po-
tuisset in eodem loco. Ex hoc Matrimonio duo Fi-
lii nati sunt, cumque Boleslaus, post quinquen-
nium Mariam Annam deseruisset, & abiens in lon-
ginquas Sveciæ Regiones hæreticam duxerit Uxo-
rem, infelix Marianna, quæ miseram duxit vitam
per spacium plurium annorum, cum occasionem
invenerit Matrimonium contrahendi cum Edmun-
do Gevershagen Catholico, supplices preces por-
rexit huic Sacræ Congregationi pro declaratione
nullitatis Matrimonii à se contracti cum Boleslao,
& pro libera facultate Matrimonium contrahendi
cum Edmundo.

Data fuerunt literæ pro informatione ad Ordini-
narium, qui respondit, primò subsistere in facto ea,
quæ fuerunt exposita; secundò, Matrimonium
fuisse contractum coram Ministro Hæretico Ca-
strensi, non tamen proprio illius Legionis, sub qua
Boleslaus militabat; terriò, potuisse contrahi Ma-

trimonium coram Missionario Catholico, & Testi-
 bus juxtà Concilii Tridentini Decretum; quartò,
 Concilium Tridentinum, & Decretum de Matrimo-
 nio contrahendo coram Parocho, & Testibus
 fuisse in loco publicatum, nec ullam quoad hunc
 punctum moveri posse controverfiam; quintò se
 juxta repetitas hujus Sacræ Congregationis Decla-
 rationes inclinare pro nullitate Matrimonii, sed se
 deinde dubitare, ex quo Eminentissimus Dominus
 meus Card. Petra in suis doctissimis Commentariis
 ad Constitutiones Apostolicas tom. 4. scripsit non
 expedire, ut procedatur ad declarationem nullitatis
 horum Matrimoniorum, cum ex consimilibus de-
 clarationibus multa mala sequantur, & Catholici
 degentes in Regionibus Hæreticorum periculis
 persecutionum exponantur, sextò, se hæc mala
 prævidere in casu, de quo nunc agitur, cum in re-
 cessu, quem vocant, Religionis factò de anno
 1672. inter Marchionem Brandenburgicum, &
 Ducem Neoburgicum intuitu terrarum ex succes-
 sione Juliacensi inter se divisarum, conventum fue-
 rit, quod in contrahendis mixtis Matrimoniis, hoc
 est v. g. Catholicæ cum Hæretico, assistere semper
 debeat Parochus, seu Minister Sponsi, & quod pro-
 les mascula educetur in Religione Patris, & Proles
 Fœmina in Religione Matris; septimò, quod, licet
 hæc prodierint ab incompetenti auctoritate, nihi-
 lominus in praxi recepta sunt, ita ut mala, infortu-
 nia, persecutiones Catholicorum, & alia hujus ge-
 neris imminere probabilissimè credenda sint, si ad
 aures Principum A catholicorum deveniat, pro nul-
 lis haberi Matrimonia contracta coram Ministro
 Hæretico à Fœmina Catholica cum Viro Etherso-
 doxo;

doxò; octavò, superesse modum, quo res componi posset, si videlicet, prætermisso defectu assistentiæ Parochi Catholici, procederetur ad publicationem nullitatis Matrimonii utpotè contracti coram Ministro, qui non erat proprius Sponsi Minister, erat enim Minister alterius Legionis, sub qua Boleslaus non militabat, uti supradictum est, cum A catholici, etsi reputent valida Matrimonia contracta coram alieno Ministro, severè nihilominus puniant Ministrum assistentem Matrimoniis, quæ à suis subditis contracta non sint, & idcirco credi possit mitius esse laturos, si nullum declaretur id, quod ipsa perperam gestum agnoscunt; ultimò demum permissum fuisse Boleslao remanere in secundo Matrimonio contracto cum Hæretica, non quia existimatum fuerit, primum Matrimonium contractum cum Maria Anna fuisse invalidum, sed quia ponderatum fuit ab Hæreticis, uti sibi Ordinarius Coloniensis asserit, ex actis constare, quod secundum Matrimonium contractum fuerat cum Fœmina nobili præcedentis Matrimonii ignara.

Hæc sunt, quæ continentur in luculenta dicti Ordinarii Relatione; nunc autem transeundo ad exponendam praxim, & consuetudinem hujus Sacræ Congregationis, nec non asserta Doctorum, præmissaque regula generali desumpta ex litera Concilii *sess. 24. cap. 1. de reformat. Matrim.*, quod ipsa videlicet Sancta Synodus noluit nullitatem Matrimonii ex defectu præsententiæ Parochi, & Testium sibi vindicare locum in parochiis, in quibus Decretum publicatum non fuerit, redactaque quæstione ad eos locos, in quibus Tridentinum Decretum fuit publicatum, nonnulli in ea sunt

opinionem, quod Hæretici degentes in locis prædictis non sint prædictæ legi subiecti, itaut matrimonia ibi ab eis contracta coram ministro A catholico, & sic sine vero Parocho, & Testibus pro validis sint habenda, ut latè ostendere conatur *Theophilus Raynandus in Heteroclitico. spiritualibus tom. 16. pag. mihi 176. a. num. 7. usque ad num. 14.* Alii in ea sunt opinione, quod matrimonia hæc Hæreticorum valida sint in illis locis, in quibus utpotè tunc Principi Catholico subiectis, licet olim fuerit publicatum Tridentini Decretum; hodie nihilominus subsunt Principibus Hæreticis, quam assertionem ampliant etiam ad casum, in quo non deest copia Parochi Catholici, & etiam ad casum, in quo alter ex contrahentibus Catholicus esset, uti latè ostendere conatur *Vanespen. juris Ecclesiastici tom. 1. part. 2. tit. 12. de Sponsal. à num. 31. usque ad finem;* Et alii demum volunt matrimonia hæc Hæreticorum nulla esse, sive inter Hæreticos contracta fuerint, sive inter Hæreticum, & Catholicam, dummodò tamen copia haberi potuerit Parochi, aut Sacerdotis Catholici, qui matrimonio interesset, quam sententiam latissime tuetur *la Ceoix lib. 6. part. 3. de Matrimonio num. 772., & in pluribus sequent. & eidem latè adhærent etiam cæteri plena manu cumulati per Anaclet. ad tit. Decret. de clandestina desponsatione §. 3. à numero 132., sequent., P. Schmalzgrueber. ad eundem tit. Decret. §. 2. à num. 115., & in pluribus sequent., ubi enim Parochi Catholici non sunt, vel est moraliter impossibile eos reperire, validum etiam est matrimonium sine eorum præsentia contractum juxta responsum Ven; Dei Servi Card. Bellarmini, cujus meminit.*

Rot.

Rot. decis. 308. num. 25. coram Dunoxet Seniore, & quod per extensum refertur apud Gobat. in Theologia radicali tract. centesimo decimo sexto cap. 4. de Matrim. Clandestino pag. mihi 528.

Deveniendò ad hujus Sacræ Congregationis Resolutiones; Fuit aliàs ab ea resolutum, Hæreticos teneri pro validitate matrimonii ad servandam formam præscriptam à Concilio Tridentino, si ejus Decretum fuerit in loco publicatum. Item hæc eadem Sacra Congregatio aliàs resolvit Matrimonia hæc esse valida, quamvis contracta sine Parocho, si in loco nec Episcopus, nec Parochus adsit, dummodo tamen duo, aut tres Testes fuerint adhibiti, & sic servata fuerit, quantum potuit, forma Concilii, & omnes hæc resolutiones impressæ reperiuntur apud *Pignatell. tom. 5. consult. 79. num. 26.*, & sequen. apud *Anaclet. ad tit. Decret. de Clandest. Desponsatione sub num. 132.*, & sub. num. 141., & apud *Eminentissimum Dominum Cardinalem Petra ad Constitutiones Apostolicas tom. 4. pag. 78.* & pluribus sequen., & concordant aliæ Resolutiones recentiores hujus ejusdem Sacræ Congregationis in *Colonien. 16. Decembris 1719. lib. 96. Decret. pag. 609. à tergo*, & in *Moguntina 31. Maii 1721. lib. 71. Decr. pag. 184. tergo.*

At quia hæc eadem Sacra Congregatio bis, hoc est in *Causa Hollandiæ Matrimoniorum 23. Augusti 1681.*, & in *Boscoducen. Matrimonii 13. Februarii.* super hoc eodem Dubio rescripsit Secretario cum Sanctissimo ad mentem, & prædictus Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Petra, qui pluribus annis laudabiliter, & laboriosè functus est officio Secretarii, mentem explicavit, quæ fuit, ut si Du-

bio respondendum esset, non aliter responderi posset, quàm pro nullitate Matrimonii, sed animadvertendum, id non expedire, ne Catholici periculis exponantur, ex hoc natum est Dubium Ordinario Coloniensi juxtà ea, quæ in superioribus dicta sunt; In quo proinde rerum themate onus erit EE. VV. decernere.

Quid in proposito casu statuendum sit, aut Ordinario Coloniensi respondendum.

Sacra Congregatio die 17. Januarii 1728. distulit Propositionem: repropoſita autem Causâ sub diem 21. Februarii rescripsit - *ad Mentem*, quæ in literis Coloniensi Officiali datis fuit hunc in modum explicata, quod Matrimonium, ut supra, à præfata Maria Anna contractum ex deductis sit nullum, ac proinde eidem Annæ Mariæ transitus ad alia vota permittatur -- ut in *lib. 78. Decret. pag. 73. & in lib. literarum. 27.*

F.

Validitatis Matrimoniorum Hollandiæ.

AD primum Dubium, circa quod de mandato EE. VV. mentem meam aperire debeo, respondendum censerem Affirmativè, loquendo saltem de valore istorum Matrimoniorum in ratione contractus.

Prima ratio, quæ ad sic sentiendum me movet, est, quoniam mihi satis verisimile apparet, Caput primum de Reformatione Matrimonii Sess. 24. Concilii Tridentini ad Hæreticorum Respublicas, Communitatesque non esse extendendum, id quod & rationem Theologicam, & Concilii Historiam,

&